

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ก. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณที่ประชาชนได้รับบริการวิชาการทางสื่อมวลชนระหว่างจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี และระหว่างอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรรวม ในแง่ต่อไปนี้

1.1 ปริมาณความรู้ที่ได้รับ

1.2 ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพ

2. เพื่อศึกษาลักษณะความรู้ที่ประชาชนต้องการว่าขึ้นอยู่กับประเภทของอาชีพหรือไม่

3. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ประชาชนไม่ได้รับบริการวิชาการทางสื่อมวลชนจากวิทยาลัทธิครูเทพสตรี

4. เพื่อเปรียบเทียบร้อยละของประชาชนที่ไม่ได้รับบริการระหว่างจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี และระหว่าง 4 สาขา

5. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนแต่ละอาชีพเกี่ยวกับวันและช่วงเวลาที่สามารถรับบริการได้และประเภทของความรู้ที่ต้องการนอกเหนือจากที่วิทยาลัยได้บริการอยู่

ข. วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรรวมในเขตจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ใ้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,209 คน

ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่จังหวัดชลบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จำนวน 1,025, 790 และ 394 คนตามลำดับ จำแนกตามอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรรม จำนวน 530, 499 และ 1,180 คน ตามลำดับ ทั้งนี้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มา ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตร Proportional Allocation

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดที่เป็นแบบสัมภาษณ์มาตรฐาน (Standardized or Structured Interview) และชนิดที่เป็นแบบสัมภาษณ์ใหญ่ๆ ค่อยๆ ค่อยๆ อย่างอิสระ (Less Structured Interview)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การแจกแจงร้อยละและหาช่วงความเชื่อมั่นของร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ตัวประกอบ ชนิดที่มีความถี่ในแต่ละเซลล์ไม่เท่ากัน ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบไม่ถ่วงน้ำหนักค่าเฉลี่ย เพื่อทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปริมาณความรู้ที่ประชาชนได้รับและประโยชน์ของความรู้ที่มีต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพ จากการรับฟังรายการวิทยุทางอากาศ โดยจำแนกตามจังหวัดและประเภทของอาชีพ

3.3 ใช้วิธีแปลงค่าร้อยละให้เป็นแองกูลาร์สกออร์ (Angular Scores) แล้วทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ตัวประกอบ (Two-Way Analysis of Variance One Observation Per Cell Model) เพื่อทำการทดสอบความแตกต่างของร้อยละที่ไม่ได้รับฟังรายการวิทยุทางอากาศ โดยจำแนกตามอาชีพกับสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้รับฟังและจังหวัดกับสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้รับฟัง

3.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีแพร์ไวส์เทสต์ (Pairwise Test)

3.5 ใช้การทดสอบไคสแควร์ (χ^2 -Test) ในการทดสอบความเป็นอิสระระหว่างอาชีพกับลักษณะความรู้ที่ประชาชนต้องการรับฟัง

ค. ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. การได้รับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูเทพสตรี

1.1 จำนวนประชาชนทั้งสามจังหวัดที่เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมีร้อยละ 25.49 จำนวนประชาชนที่ไม่เคยรับฟังมีร้อยละ 74.51 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด และเปรียบเทียบกันโดยใช้จำนวนประชาชนแต่ละจังหวัดเป็นฐานแล้วพบว่า

1.1.1 ประชาชนจังหวัดลพบุรี เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุด รองลงไปได้แก่ประชาชนจังหวัดสระบุรี และสุดท้ายได้แก่ ประชาชนจังหวัดสิงห์บุรี มีจำนวนร้อยละ 34.24, 19.11 และ 15.48 ตามลำดับ

1.1.2 ประชาชนในจังหวัดลพบุรีที่เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุดได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงไปได้แก่ ค้าขายและสุดท้ายได้แก่ เกษตรกรรม ซึ่งมีร้อยละ 40.58, 33.11 และ 31.61 ตามลำดับ

1.1.3 ประชาชนในจังหวัดสระบุรี ที่เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงไปได้แก่อาชีพเกษตรกรรม และสุดท้ายได้แก่อาชีพค้าขาย ซึ่งมีร้อยละ 22.04, 21.14 และ 14.98 ตามลำดับ

1.1.4 ประชาชนในจังหวัดสิงห์บุรี ที่เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุดได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงไปได้แก่อาชีพเกษตรกรรม และสุดท้ายได้แก่อาชีพค้าขาย ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 29.41, 12.98 และ 10.94 ตามลำดับ

1.2 เมื่อใช้จำนวนประชาชนผู้ไม่ได้รับฟังสามจังหวัดเป็นฐานแล้ว วิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า

1.2.1 สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ได้รับฟังรายการวิทยุทางอากาศที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ทราบเวลาการออกอากาศเผยแพร่ รองลงไปได้แก่ ไม่มีเวลาที่จะรับฟัง คิดว่าไม่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ หรือค่าแรงชีวิตและสุดท้ายคือ ไม่มีเครื่องรับวิทยุซึ่งมีจำนวนร้อยละ 55.23, 32.69, 6.83 และ 5.25 ตามลำดับ

1.2.2 สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ได้รับฟังรายการวิทยุทางอากาศที่มีจำนวนร้อยละไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากสาเหตุอื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คือไม่ทราบเวลาของการออกอากาศเผยแพร่และไม่มีเวลาที่จะรับฟัง

1.2.3 จำนวนร้อยละของประชาชนในจังหวัดลพบุรี เมื่อคิดจากจำนวนทั้งหมด เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นพบว่า ไม่ได้รับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุด ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

1.2.4 จำนวนร้อยละของประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น พบว่าไม่ได้รับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุด ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

2. ผลของการบริการวิชาการแก่สังคมโดยใช้วิทยุกระจายเสียง

2.1 จำนวนครั้งที่ประชาชนรับฟังรายการวิทยุทางอากาศมากที่สุด คือ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 29.84 รองลงไปคือ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ หลายเดือนต่อหนึ่งครั้ง 2 ครั้งต่อเดือนและสุดท้ายคือ 1 ครั้งต่อเดือน มีจำนวนร้อยละ 25.75, 23.45, 12.61 และ 8.35 ตามลำดับ

2.2 วัตถุประสงค์ของการรับฟังรายการวิทยุทางอากาศ ก่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ ร้อยละ 82.06 และมีเพียงร้อยละ 17.94 ฟังเพื่อการอื่น

2.3 วิธีการที่ประชาชนชมรายการวิทยุทางอากาศ คือ หมุนคลื่นวิทยุไปพบโดยบังเอิญ มีจำนวนร้อยละ 58.26 และ สนใจรอเปิดเครื่องรับฟังมีร้อยละ 41.74

2.4 ผู้ฟังทราบว่ารายการวิทยุทางอากาศ โดยฟังข่าวจากวิทยุถึงร้อยละ 57.55 นอกนั้นทราบจากการบอกเล่าและอื่น ๆ ร้อยละ 23.09 และ 19.36 ตามลำดับ

2.5 ประเภทของสื่อมวลชนที่ประชาชนยอมรับว่าเป็นแหล่งที่ให้ข่าวสารความรู้มากที่สุดได้แก่ วิทยุกระจายเสียง รองลงไปได้แก่โทรทัศน์และสุดท้ายคือ เอกสารหรือหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 58.08, 22.26 และ 14.21 ตามลำดับ

2.6 ประชาชนในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี มีความเห็นว่าการเองได้รับความรู้จากการฟังรายการวิทยุทางอากาศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ .05 และประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรกรม
ได้รับความรู้จากการฟังรายการวิทยุทางอากาศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 เช่นกัน

2.7 ความรู้ที่ประชาชนได้รับจากการฟังรายการวิทยุทางอากาศ
นั้นเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต หรือประกอบอาชีพแก่ผู้ที่อยู่จังหวัด ลพบุรี สระบุรี และ
สิงห์บุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างคู่ ปรากฏว่าไม่มีคู่ใดแตกต่างกัน สำหรับประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบ
อาชีพ แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรกรม ไม่มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.8 มีปฏิกริยาร่วมระหว่างจังหวัดและอาชีพสำหรับการวิเคราะห์
ความแปรปรวนเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการฟังรายการวิทยุทางอากาศเป็นประโยชน์
ต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพ โดยที่ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย จังหวัดสิงห์บุรี มีความ
เห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่อยู่จังหวัดลพบุรี และสระบุรี และผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม
ที่อยู่จังหวัดสระบุรี มีความเห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่อยู่จังหวัดลพบุรี และสิงห์บุรี

2.9 การทดสอบความเป็นอิสระระหว่างลักษณะความรู้ที่ประชาชน
ต้องการกับประเภทของอาชีพ ปรากฏว่า อาชีพกับลักษณะความรู้ที่ต้องการให้บริการใน
รายการวิทยุทางอากาศนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ประกอบ
อาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรกรม นั้นต้องการให้บริการเผยแพร่ความรู้ทั่วไป
มากกว่าความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพโดยตรง

3. ความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู
เทพสตรี

3.1 วันในรอบสัปดาห์ที่ประชาชนสามารถรับฟังรายการวิทยุทาง
อากาศได้มากที่สุดคือ วันอาทิตย์ รองลงไปคือ วันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 26.25 และ
23.63 ของประชาชนทั้งหมด นอกเหนือจากสองวันดังกล่าวมีประชาชนสามารถรับฟังได้
เพียงร้อยละ 9.56 ถึง 10.52

3.2 ช่วงเวลาของวันที่ประชาชนสามารถรับฟังรายการวิทยาลัทางอากาศได้มากที่สุด คือ เวลา 20.01 – 22.00 นาฬิกา รองลงไปเวลา 18.01–20.00 นาฬิกา และ 6.00 – 8.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 20.69, 20.32 และ 17.06 ของประชาชนทั้งหมด ตามลำดับ และสำหรับช่วงเวลา 20.01 – 22.00 นาฬิกา ดังกล่าวปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายสามารถรับฟังได้มากกว่าอาชีพอื่น รองลงไปเป็นผู้ประกอบอาชีพรับราชการและเกษตรกรรมตามลำดับ

3.3 ประเภทของข่าวสารความรู้ที่ประชาชนต้องการให้เผยแพร่ในรายการวิทยาลัทางอากาศ เรียงลำดับความตองการจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

3.3.1 การเมือง	ตองการร้อยละ	18.81–18.83
3.3.2 เศรษฐกิจ	ตองการร้อยละ	18.72–18.74
3.3.3 การศึกษา	ตองการร้อยละ	16.59–16.61
3.3.4 อาชีพ	ตองการร้อยละ	16.11–16.13
3.3.5 ชาวทองถิ่น	ตองการร้อยละ	11.87–11.89
3.3.6 ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ	ตองการร้อยละ	7.76– 7.78
3.3.7 ศาสนา-ความรู้ทั่วไป	ตองการร้อยละ	5.42– 5.44
3.3.8 การบันเทิง	ตองการร้อยละ	3.88– 3.90
3.3.9 กีฬา	ตองการร้อยละ	0.588–0.592
3.3.10 ชาวต่างประเทศ	ตองการร้อยละ	0.139–0.141
3.3.11 ศาสนา	ตองการร้อยละ	0.0196–0.0204

3.4 องค์ประกอบของรายการวิทยาลัทางอากาศที่ประชาชนตองการให้ปรับปรุง เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

3.4.1 เวลาของรายการ	ตองการให้ปรับปรุงร้อยละ	35.00–35.06
3.4.2 เนื้อหาสาระ	ตองการให้ปรับปรุงร้อยละ	23.53–23.57
3.4.3 วิธีการโฆษณา	ตองการให้ปรับปรุงร้อยละ	18.52–18.56
3.4.4 การพูดของโฆษก	ตองการให้ปรับปรุงร้อยละ	18.26–18.30
3.4.5 อื่น ๆ เช่นระบบเสียง	ตองการให้ปรับปรุงร้อยละ	4.58– 4.60

อภิปราย

1. สภาพการณ์ได้รับบริการวิชาการในรายการวิทยุกระจายเสียงทางอากาศของวิทยาลัย
ครูเทพสตรี

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนทั้งสามจังหวัดคือ ลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี
มีผู้ที่เคยรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงทางอากาศเพียงร้อยละ 25.49 หรือประมาณ 1 ใน 4 ของ
ประชากร นับว่าค่อนข้างน้อย ถ้าเทียบกับเกณฑ์ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย
(0.0 - 33.3, 33.4 - 66.6, 66.7 - 99.9) ทั้งนี้เพราะว่าประชาชนไม่ทราบ
เวลาของการออกอากาศเผยแพร่ตามที่ใดคนพบสาเหตุของการไม่ได้รับฟัง และสาเหตุอีก
ประการหนึ่ง คือ ประชาชนไม่มีเวลาที่จะรับฟังรายการนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ
จุชาติพิศ บุญยทรรศน์¹ ที่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจรับฟังรายการกระจายเสียง
เพื่อการศึกษา เพราะต้องใช้เวลาไปทำงานอื่น ดังนั้นในรายการวิทยุกระจายเสียงทางอากาศนี้
ผู้ที่เกี่ยวข้องน่าจะคงมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบไม่เพียงแต่เฉพาะในท้องถิ่น
และชายของรายการเท่านั้น ควรต้องประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อมวลชนประเภทอื่น อาทิ
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นปลิว หรือโปสเตอร์อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เหตุผลอีกประการหนึ่ง
ที่สนับสนุนข้อเสนอย่างคน คือจากผลการวิจัยครั้งนี้ ในตอนหนึ่งพบว่า ผู้ที่เคยรับฟังรายการ
ทั้งหลาย ร้อยละ 58.26 นอกว่าพบรายการนี้โดยบังเอิญ

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้ว ปรากฏว่าประชาชนเฉพาะ
จังหวัดลพบุรี เคยรับฟังรายการนี้ถึงร้อยละ 34.24 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากพอสมควร
เมื่อถือเกณฑ์ 3 ระดับ ดังกล่าวข้างต้น ส่วนจังหวัดสระบุรี และสิงห์บุรี นั้นยังมีจำนวนน้อย
คือ มีเพียงร้อยละ 19.11 และ 15.48 ตามลำดับ และในขณะที่เดียวกันเป็นที่น่าสังเกตว่า
ประชาชนในแต่ละจังหวัดนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาชีพรับราชการเคยรับฟังรายการนี้

¹ จุชาติพิศ บุญยทรรศน์, "ประชามติในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาประชาชน ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา," 2516.

มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการนั้น โดยปกติภาระกิจประจำวันมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ดังนั้นจึงผลักดันที่จะเสาะแสวงหาความรู้หรือฟังข่าวสารอยู่เสมอ ประกอบกับเนื้อหาสาระของรายการที่ผ่านมา แม้ว่าจะไม่นำให้ประชาชนอาชีพใดอาชีพหนึ่งก็ตามแต่ก็เป็นเนื้อหาเชิงวิชาการพอสมควร ฉะนั้นจำนวนผู้ที่รับฟังมากที่สุดเมื่อจำแนกตามอาชีพ แล้วจึงเป็นอาชีพรับราชการดังกล่าว จากผลการวิจัยค้นพบเช่นนี้ น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางเชิญชวนให้ผู้ประกอบอาชีพอื่นได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของรายการในโอกาสต่อไป

2. ผลของการบริการวิชาการแก่สังคม

2.1 ประชาชนที่เคยรับฟังรายการวิทยุทางอากาศ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนครั้งที่รับฟังจากการออกอากาศเผยแพร่ตามปกติ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ แล้วปรากฏว่ามีร้อยละ 29.84 รับฟัง 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงไปร้อยละ 25.75 รับฟัง 2 ครั้งต่อสัปดาห์ เหตุผลที่ผู้ฟังทั้งหลายรับฟังเป็นประจำเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเห็นว่า รายการนี้ได้ให้ความรู้แก่ตน เหตุผลนี้มีข้อสนับสนุนจากผลการวิจัยตอนหนึ่งซึ่งพบว่า วัตถุประสงค์ของการรับฟังนั้น เพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้เป็นสำคัญถึงร้อยละ 82.06 อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาประกอบ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กับผลงานวิจัยของ โอภาส ศรีปัญญา¹ ที่พบว่า ประชาชนฟังวิทยุเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ความตึงเครียด ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินรายการวิทยุทางอากาศ น่าจะค้นหาวิธีการ เพื่อให้ประชาชนได้สนใจรับฟังทุกครั้งในรอบสัปดาห์ที่ทำการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ โดยจัดเนื้อหาใหม่ทั้งวิชาการ ผสมกับสิ่งที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดได้ด้วย เพื่อจะได้เป็นการช่วยลดความสูญเสียในการบริการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการไปพร้อม ๆ กัน

2.2 ประเภทของสื่อมวลชนที่ประชาชนยอมรับว่าเป็นแหล่งที่ให้ข่าวสาร ความรู้มากที่สุด คือวิทยุกระจายเสียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยปกติแล้ว ประชาชนนิยมฟังวิทยุมากที่สุด ดังข้อสรุปในผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ² อีกประการหนึ่งการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีทั้งในเมืองและชนบทซึ่งในชนบทนั้น ความอึดใจส่วนความเป็นจริงมีจำนวนมากกว่าผู้ที่อยู่ในเมือง ประกอบกับสื่อมวลชนประเภทอื่นค่อนข้างหาได้ยาก แต่วิทยุนี้ประชาชนมีกันแทบทุกครัวเรือน ดังนั้นจึงเป็นผลให้แหล่งของความรู้ที่ประชาชนได้รับจึงเป็นวิทยุกระจายเสียงดังกล่าว

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความรู้ที่ประชาชนแต่ละจังหวัด แต่ละอาชีพ ได้รับจากการฟังรายการวิทยุทางอากาศนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตสามจังหวัดที่มีเครื่องรับวิทยุสามารถเปิดเครื่องรับฟังรายการได้อย่างทั่วถึง และขณะเกี่ยวกับรายการข่าวสารความรู้ที่เผยแพร่ นั้นไม่ได้นับให้แก่อุปกรณ์อาชีพใด อาชีพหนึ่งแต่อย่างใด จึงเป็นผลให้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

¹โอภาส ศรีปัญญา, "การศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียง กับความต้องการของประชาชนที่จบชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี," 2522.

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนต่อการศึกษาของชาวบ้าน, 2521.

อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์ความเป็นประโยชน์ ต่อการดำรงชีวิต หรือประกอบอาชีพสำหรับความรู้ที่ได้รับจากการฟังแล้วพบว่า ระหว่างผู้ที่ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ก็ตามแต่ปรากฏว่ามีผลปฏิภริยารวมระหว่าง จังหวัดและอาชีพ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความรู้ที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ประกอบอาชีพราชการ ค้าขาย และเกษตรกรกรมในจังหวัดนั้นๆ แตกต่างกัน ซึ่งปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในจังหวัดสิงห์บุรี มีความเห็นว่าคุณค่าที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต หรือประกอบอาชีพมากกว่า ผู้ที่อยู่จังหวัดลพบุรี และ สระบุรี ที่ประกอบอาชีพเดียวกันนี้ และท่านเองก็เคยกับปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรมที่อยู่จังหวัดสระบุรี มีความเห็นว่ารายนการนี้เป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่อยู่จังหวัดลพบุรี และสิงห์บุรี กรณีเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการรับฟังของประชาชนแต่ละครั้งนั้นวันเวลาไม่ตรงกัน ซึ่งเนื้อหาในทางผู้ดำเนินรายการมีการเปลี่ยนเรื่องใหม่ในครั้งต่อ ๆ ไปเสมอ และประกอบกับลักษณะของการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพนั้น ระดับความยากง่ายในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ ค่อนข้างจะแตกต่างกัน จึงเป็นผลให้เกิดความแตกต่างกรณีดังกล่าว

2.4 อาชีพกับลักษณะความรู้ที่ประชาชนต้องการให้บริการในรายการวิทยุทางอากาศที่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย และเกษตรกรกรมนั้นต้องการให้บริการ เผยแพร่ข่าวสารความรู้ทั่วไป มากกว่าความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนโดยตรง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ ผู้วิจัยคาดว่าประชาชนต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเป็นสำคัญ จึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ลักษณะความรู้ที่ต้องการขึ้นอยู่กับประเภทของอาชีพ แต่ผลปรากฏว่า ประชาชนต้องการความรู้ทั่วไปมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเห็นว่าความรู้ทั่วไป นั้นเป็นวิทยากรที่จะช่วยให้อันหันต่อเหตุการณ์ ซึ่งจะมีผลให้อันหันสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาก็เป็นได้ ส่วนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนโดยตรงนั้น อาจจะเห็นว่าตนเองมีเพียงพอแล้ว

3. ความต้องการของประชาชนในการรับบริการวิชาการ

3.1 วันในรอบสัปดาห์ที่ประชาชนสามารถรับฟังรายการวิทยุทางอากาศได้มากที่สุดคือ วันอาทิตย์ รองลงไปคือ วันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 26.25 และ 23.63 ของประชาชนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมโภช รอดบุญ¹ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในวันอาทิตย์ และวันเสาร์นั้น เป็นวันหยุดงานของข้าราชการ และพ่อค้าตามบริษัทห้างร้าน บางแห่งหยุดพัก จึงทำให้มีเวลาพอที่จะรับฟัง เหตุผลนี้มีข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัยครั้งนี้ตอนหนึ่งคือ เฉพาะวันอาทิตย์ประชาชนทั้งสามจังหวัด ปรากฏว่าอาชีพรับราชการสามารถรับฟังได้มากที่สุด รองลงไปเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพ ค้าขาย และสุดท้ายเป็นอาชีพเกษตรกรรวม

หนึ่งในช่วงเวลาของวันอาทิตย์และวันเสาร์ที่ประชาชนสามารถรับบริการปรากฏว่า เวลา 20.01 - 22.00 นาฬิกา เป็นช่วงเวลาที่ประชาชนสามารถรับฟังได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.69 ซึ่งเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ² ที่พบว่า เวลา 20.00 - 20.59 นาฬิกามีประชาชนฟังวิทยุมากที่สุด ส่วนช่วงเวลาที่ประชาชนสามารถรับฟังมาก รองลงไปคือเวลา 18.01 - 20.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 20.32 คล้ายกับผลงานวิจัยของ โอภาส ศรีปัญญา³ ที่พบว่าเวลาที่ประชาชนฟังวิทยุมากที่สุดคือ 18.01 - 20.00 นาฬิกา และผลงานวิจัยของ สมโภช รอดบุญ⁴

¹สมโภช รอดบุญ, "ความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงทางการศึกษาสำหรับโครงการศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง วิทยาลัยการมัธยมศึกษา," 2521.

²สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานผลการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2511 - 2512, 2521.

³โอภาส ศรีปัญญา, "การศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงกับความต้องการของประชาชนที่จบชั้นประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี," 2522.

⁴สมโภช รอดบุญ, เรื่องเดียวกัน.,

สำหรับภาคกลางวันนั้นการวิจัยครั้งนี้พบว่าช่วงเวลา 6.00 - 8.00 นาฬิกา ประชาชนสามารถรับฟังได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 17.06 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยูซีลี¹ ตามที่กล่าวไปแล้วจะเห็นว่าวันและช่วงเวลาที่ประชาชนสามารถรับฟังรายการวิทยุทางอากาศนั้นค่อนข้างจะเป็นไปทำนองเดียวกันกับผลงานวิจัยของผู้อื่นที่ผ่านมา ทั้งนี้คงเป็นเพราะวันและช่วงเวลาดังกล่าวเป็นวันหยุดและว่างจากการกิจประจำวันที่ประชาชนส่วนใหญ่พร้อมจะรับฟัง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการวิชาการควรคำนึงถึงข้อค้นพบเหล่านี้ไปพิจารณาประกอบการกำหนดวันเวลาของรายการเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่

3.2 ประเภทของข่าวสารความรู้ที่ประชาชนต้องการให้เผยแพร่มากที่สุดได้แก่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเมือง เป็นจำนวนร้อยละ 18.81 - 18.83 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิคม ศรีนุกเคราะห์² และ กุลทลรัศน์ รัตนสิงห์³ ที่พบว่าผู้ฟังนิยมฟังข่าวสารความรู้ทางการเมืองมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระหว่างปีที่มีรายการวิทยุทางอากาศนี้ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางการเมืองมีบ่อยครั้ง ประชาชนจึงสนใจและใคร่ทราบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากประชาชนต้องการทราบข่าวสารความรู้ทางการเมืองแล้วยังพบว่าต้องการข่าวสารความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจเป็นอันดับที่สองเป็นจำนวนร้อยละ 18.72 - 18.74 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเป็นจำนวนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความต้องการข่าวสารความรู้ทางการเมือง ที่เป็นเช่นนี้คาดว่าเนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นราคาซึ่งมีผลกระทบ ทำให้อัตราค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้นนั่นเอง ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับประเภทของเนื้อหาสาระของข่าวสารความรู้ที่จะบริการแก่ประชาชนนั้น จำเป็นต้อง

¹USIS, "Radio Listening Habits," 1971.

²นิคม ศรีนุกเคราะห์, "ความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนในภาคเหนือ," 2518.

³กุลทลรัศน์ รัตนสิงห์, "ความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร," 2519.

ให้หันคอเหตุการณ์เพื่อเป็นการให้ความกระจ่างในข้อข้องใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตของประชาชนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามผู้เกี่ยวข้องควรต้องมีการปรับปรุงองค์ประกอบของรายการตามที่ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขไปพร้อม ๆ กันด้วย องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ เวลาของรายการซึ่งประชาชนมีความเห็นว่าควรขยายช่วงเวลาให้อยู่ระหว่าง 30 - 60 นาที ทั้งนี้ให้มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ตลอดจนวิธีการโฆษณาและการพูดของโฆษกควรให้น่าฟัง ไม่ควรจะใช้ศัพท์ทางวิชาการมากนัก ซึ่งการเสนอรายการอาจกระทำในลักษณะการสนทนา สัมภาษณ์ เป็นต้น ส่วนระบบเสียงที่ประชาชนเห็นว่ามีความน่าสนใจนั้นเป็นข้อจำกัดที่ผู้ดำเนินรายการวิทยุทางอากาศไม่สามารถกระทำได้ เพราะเกี่ยวกับกำลังส่ง ซึ่งเป็นภารกิจของทางสถานี

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยุวิทยุแห่งประเทศไทยมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอแนะไว้ดังนี้

ก. เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมและความต้องการของประชาชน

ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดบริการควรต้องสืบเสาะแสวงหาข่าวสารความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพอย่างแท้จริง

ข. เกี่ยวกับปัจจัยดำเนินการ

บุคลากรดำเนินงาน สำหรับบริการนี้ ควรมาจากหน่วยงานหลาย ฝ่าย ทั้งนี้เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะสนองความต้องการของประชาชน โดยอย่างกว้างขวาง และครอบคลุมทุกสาขา วิชาการ อาชีพ บุคลากรด้านเศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง การศึกษา สังคมสงเคราะห์ เกษตรกรรม ฯลฯ

ค. เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับวัน เวลา เรื่องราวที่จะเผยแพร่ โดยอาศัยสื่อมวลชนหลายประเภทที่นอกเหนือจากวิทยุกระจายเสียง เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับ ิวโปสเตอร์ หรือเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์รายการนี้ โดยเฉพาะ

2. ควรคำนึงถึงวัน เวลาที่ประชาชนสามารถรับฟังได้มากที่สุด ตลอดจน เนื้อหาสาระของข่าวสารความรู้ที่จะเสนอ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตใน สังคมได้เป็นอย่างดี

3. รูปแบบของการเผยแพร่ข่าวสารควรมีการกระทำในลักษณะการ สนทนา สัมภาษณ์ หรือสารคดีสลับเพลง เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย หรือเพื่อให้ รายการเป็นไปในลักษณะวิชาการมากเกินไป

4. สถานีวิทยุควรปรับปรุงระบบเสียงเพื่อไม่ให้มีคลื่นรบกวน ตลอดจน รูปแบบของการโฆษณาและการพูดของโฆษกประกอบรายการ ควรให้เป็นไปในลักษณะที่น่า เลื่อมใส น่าศรัทธา และน่าเสียดายฟัง

ง. เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการและอื่น ๆ

1. ควรมีการประเมินผลโครงการที่เป็นระบบ มีการประเมินผลทั้งความ ก้าวหน้า และประเมินผลรวมสรุปของแต่ละปีการศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ โครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของการบริการวิชาการ แก่สังคมของวิทยาลัยครู